

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.

za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju

„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovec 25. junija 1884.

Št. 12.

Deželni zbor za Koroško.

III.

Naš deželni zbor in slovenski jezik.

Najsvetejše in najmenitnejše blago je za človeka — življenje. Kdor sam sebi ali komu drugemu življenje vzame, doprinese največe hudodelstvo; tak človek mora biti ali strašno hudoben ali pa zmešan.

Kaj pa še le porečemo, ako kak človek umori več ljudi, morebiti 10 ali 100 ali 1000? Kaj še le, ako jih umori na stotisoče, na milijone?

Kar pa je posameznemu človeku življenje, to je celemu narodu, matrina beseda, matni jezik. Vzemi narodu matno besedo, in izdrl si mu jezik iz uš, zabodil si mu nož v srce, zastrupil si mu kri, vsekali si mu smrtno rano. Narodu matni jezik vzeti, je rekel poslanec dr. Greuter pred nekimi tedni v državnem zboru, se pravi narod umoriti, je „stumme Tod,“ mutasta smrt.

Pogledali smo že dvakrat v štenografične zapisnike našega deželnega zbora in videli, kako je gospodaril, z denarjem, kako ravnal z volilno postavo. Odprimo še enkrat te zapisnike in pogledjmo, kako se je obnašal zastran slovenskega jezika?

Kakor da bi bila naša Koroška dežela vsred velike Nemčije, kakor da bi ne štela nobene slovenske duše, razun gosp. Einšpieler-ja noben poslanec ni črhnil besedice o Slovencih in slovenskem jeziku. In kedar je gosp. E. o njih kaj sprožil ali za nje se potegnil, vselej je bil hud ogenj v strehi. Le berite!

16. januarja 1863 v 16. seji je bil govor o bolnišnici v Celovcu in gosp. Einšpieler stori predlog, naj bi ljudje, ki imajo z bolniki opraviti, bili zmožni slovenskega jezika; kajti ta bolnišnica je deželna naprava, za njo plačujejo tudi Slovenci in v njo pride iz slovenske okolice največ Slovencev. Za ta predlog se nihče ne vzdigne in še le po tem, ko je E. zavpil: „Ich appelliere an die Menschlichkeit — kličem človeštvo na pomoč! — je vstalo 5—6 poslancev, ki so podpirali predlog, da se je vzel v pretres. Obravnava je bila 22. januarja 1863 in E. predlog popolnoma odbit. Poslušajte kaj se je poročeval dr. Burger predrznil trditi v svojem govoru! Rekel je: Ako bi bilo treba, da zdravnik zna z bolnikom govoriti, kako žalostno bi to bilo za majhene otročiče, kako žalostno za našo hišno živino! Slovenci, te besede le še večkrat berite in nikoli jih ne pozabite!

Gosp. Einšpieler je ta predlog pri več prilikah ponovil, pa vselej je bilo vse bob ob steno.

Štiri leta zaporedoma — leta 1871—1874 je gosp. Einšpieler vselej že v prvi seji deželnega zbora stavil predlog, naj da se vsaj poglobitnejše reči, ki se obravnavajo in odločujejo v deželnem zboru, tiskajo tudi v slovenskem jeziku in zraven nemških zapisnikov pošljejo slovenskim občinam. Gosp. E. je povdarjal, da imajo Slovenci enake pravice, kakor Nemci, — da plačujejo v deželno matico gotovo tretjino visoke deželne priklade, — da smejo tirjati, naj se jim po slovensko naznani, kaj se dela v deželnem zboru, kaj se o njih sklepa, kam denar pride itd., — in da bojo Slovenci več zaupanja imeli do deželnega zbora, da jih bode veselilo in častilo, ako deželni zbor tudi ozir jemlje na slovenski jezik. Pa vselej je bilo govorno glahim: ušesom, ta predlog še potrebne podpore ni dobil nikoli in še v posvetovanje prišel ni. —

Leta 1874 je za ravno to prosilo društvo „Trdnjava“; tej prošnji je bilo priloženih 41 peticij iz vseh slovenskih pokrajin. Pa vse je bilo zastoj!

Šent-Vidska fara v Podjunskeji dolini in politično društvo „Trdnjava“ ste vložile deželnemu zboru slovenske prošnje. Gosp. Einšpieler je obe vložil in zagovarjal; pa prav z nevoljo jih je deželni zbor prevzel. Št. Vidska prošnja se je poslala nazaj, naj se pridene nemška prestava, — zastran prošnje „Trdnjave“ pa se je naprosil gosp. E. naj jo prestavi.

Slovenci glejte! C. k. kancelije prejmljejo slovenske vloge, deželna kancelija se pa obotavlja! Ali med svojimi uradniki, za ktere Nemci in Slovenci plačujejo na leto blizo 40.000 gld., nima nobenega, ki bi bil zmožen slovenskega jezika? —

Politično društvo „Trdnjava“ je v svoji peticiji prosilo, „naj se slovenski otroci v ljudske šoli podučujejo po slovensko, potem pa, ko že znajo slovensko brati, pisati in rajtati, naj se učijo tudi nemško!“

V 10. seji deželnega zbora l. 1882 je gosp. Einšpieler tožil, da se v slovenskih šolah preveč ponemčuje in povedal, kako Slovenci mrmrajo zoper sedanje šole.

O peticiji društva „Trdnjava“ l. 1874 je poročal dr. Luggin. Rekel je, da po § 6 učnega reda od leta 1870 ima deželni šolski svet po zaslišanji onih, ki šolo vzdržujejo, odločevati, v katerem jeziku naj se otroci podučujejo, in ali se naj v šoli uči drugi deželni jezik. Dalje je omenil, da je deželni šolski svet slovenske občinske odbore popraševal o tej zadevi in po njih volji uravnaval podučni jezik.

Ravno ta §. 6 učnega reda pa tudi pristavlja: da ima deželni šolski svet pravico odločevati „znotraj tistih mej, ki jih odmerjajo postavbe.“

§. 19. temeljnih državnih postav pa odločuje, da se nihče ne sme siliti, da bi se učil drugega deželnega jezika. Kakor so dozdej po Koroškem ljudske šole uravnane, silijo se Slovenci učiti se drugega deželnega jezika.

Da je temu res taka, priča to-le:

Občina na Jezerskem se je že od nekada branila nemškega poduka v šoli in potegovala za slovensko šolo.

Občinski odbor v Svečah je l. 1869 protestiral zoper nemški podučni jezik. Peticiji društva „Trdnjava“ je bilo pridanih 41 prošelj iz vseh slovenskih vetrov na Koroškem. —

Gosp. Einšpieler je l. 1882 prejel od blizu 40 občinskih in šolskih odborov zaupnice in zahvalnice za to, da se je potegnil za slovenske šole.

Slednjič pričajo pritožbe, ki jih pošiljajo občinski in šolski odbori slovenskih far c. k. okrajnim šolskim svetom v Belaku, Celovci in Velikoveci, pa tudi c. k. deželnemu šolskemu совету v Celovci.

Leta 1882 sta proti pritožbam gosp. Einšpieler-ja govorila gg. dr. Ubl in dr. Luggin. Oba sta vezala znane liberalne otrobe: da so naše šole izvrstno dobre, — da Slovenci nočejo slovenskih šol, — da le kateheti ne spolnujejo svojih dolžnost, — da so šole res drage pa donajajo veliko sadu, — da se je nova šolska postava ljudem že priljubila (oj, oj! zakaj da pa šolske kazni vsako leto naraščajo, od 600 gl. l. 1872 so narastle l. 1884 na 2300 gl.) — da so šole take, kakor jih ljudstvo poželjuje (odkod pa pritožbe in peticije?) — da je potreba in sreča za Slovence, da znajo nemško. Tudi je deželni zbor sklenil, deželnemu šolskemu совету izročiti zaupanje in zahvalo, da šolsko postavo l. 1869 tako natančno izpeljuje. Ljudstvo pa — nemško in slovensko — zoper to postavo britko toži, zdiha pod strahovito šolsko postavo in zdihuje po olajšavah, ki mu je priborila sedanja večina državnega zbora. —

O slovenščini v kancelijah in uradnih je bil v deželnem zboru večkrat govor.

Leta 1874 je prosilo društvo „Trdnjava“, naj se po slovenskih okrajih postavijo slovenskega jezika zmožni uradniki in naj se v kancelijah s Slovenci po slovensko obravnuje.“

Leta 1882 je občina Dolnidravnobreg prosila, naj se tam napravi okrajna sodnija.

Prošnjo svojo je tudi s tim podpirala, da je veliko Slovencev, ki imajo zdaj svojo sodnijo v nemškem Šent-Pavlu. Leta 1883 je občina to prošnjo ponovila. Pa obekrat je bila prošnja odbita. Vselej se povdarja ali da uradniki znajo slovensko, ali da Slovenci razum nekaj starih ženke vsi znajo nemško, ali da v tem ali unem okraji ni Slovencev. Med tem pa Slovenci vedno tožijo, da uradniki slovensko ne znajo in da morajo z njimi govoriti po tolmačih.

Ta kratki obris kaže, kako se je liberalna večina našega deželnega zbora obnašala zastran slovenskega jezika.

Slovenci!

Deželni zbor se imenuje tudi ljudsko zastop-

stopstvo — Volksvertretung —, njegova pravica in dolžnost je, zastopati in braniti ljudstvo in njegove svetine in pravice. Iz poslednjih treh sestavkov razvidite, kako se je obnašala liberalna večina našega deželnega zbora zastran denarja, zastran volilne pravice in zastran slovenskega jezika. Teh sestavkov učite se iz glave, vtisnite si jih globoko v sree!

Komur pa ni svetovati, temu tudi pomagati ni!

IV.

Naš deželni zbor in sedanje ministerstvo.

Mi konservativni Slovenci držimo z ministerstvom grofa Taaffe-ja in ga podpiramo. Zakaj da pa?

Za narodne pravice, ki se tičejo našega slovenskega jezika v šolah in kancelijah, se potegujemo Slovenci na Koroškem že dolga leta. Le berite žalostno našo vojsko, ki jo bijemo pismeno in ustmeno.

Najprej smo poslali l. 1848 državnemu zboru peticijo, ki so jo podpisali Slovenci iz vseh Koroških krajev. Potem smo podpisali l. 1861 tisto ogromno peticijo, katero je podpisalo več kot 20.000 Slovencev iz vseh slovenskih dežel; — leta 1874 je poslanec gosp. Einšpieler v prvi seji deželnemu zboru oddal slovenski pisano peticijo političnega društva „Trdnjava“, ktere prošnji je bil priložen debel zvezek podpisov raznih občin; — naznanjali smo svoje potrebe in želje, tožili svoje križe in težave, razglašali svoje prošnje in terjatve po vseh slovenskih in nemških časnikih od „Slovenije“ l. 1848 do letošnjega „Mir-a“, od „Stimmen aus Innerösterreich“ l. 1862 do „Volksstimmen“ l. 1883; — potegoval se je gosp. Einšpieler v deželnem zboru od l. 1863 do 1883 za narodne pravice Koroških Slovencev.

Morebiti da so bile naše želje in prošnje prenapete ali nepostavne? Le berite:

Celih 36 let se vrti vse okoli tega jedra: Dajajte nam Slovincem slovenske šole, v katerih se naši otroci v poznejših letih naj učijo tudi nemškega jezika; — dajajte nam Slovincem, ako imajo s slovenskim ljudstvom opraviti, slovenskega jezika zmožne uradnike, in dajajte nam Slovincem postaviti in ukaze tudi v slovenskem jeziku.

To je jedro vseh naših prizadevanj in prošelj in meri le na to, da bi se nam Slovincem pustilo to, kar smo že imeli za časov absolutne Bachove vlade.

Imeli smo za časov absolutne Bachove vlade slovenske šole, imeli smo deželne predsednike in Krške knezoškofe zmožne slovenskega jezika, — dobivali smo deželne in državne postavbe in ukaze tudi v slovenskem jeziku.

Pod vlado liberalnih ministrov od leta 1861 do 1879, od Schmerlinga do Lasser-Auersperga smo zgubili vse to! In nemškoliberalci so jeli nam zvoniti mrtvaški zvon: da slovenski jezik nima nobene pravice na Koroškem in vsaj v 50 letih mora cela Koroška biti nemška. — Zdihovali smo po boljših časih in prišla je ljuba vigred leta 1879 pa nam podarila ministerstvo grofa Taaffe-ja, ki je v svojem nastopnem govoru izreklo: „Vsem narodom enake pravice; noben narod se ne sme pritiskati ob steno.“

Težek kamen se je odvalil z našega srca, mi-

slili smo, da prisije rumeno solnce tudi pred naša vrata. Pričakovali smo veselega srca, da dobimo mi Slovenci vsaj to, kar smo že imeli pod absolutno Bachovo vlado in po čemur smo zdihovali in prosijali že veliko let. Pričakovali smo — ali smo pa kaj pričakali? Žalostna pa žalibog resnična je beseda: Od leta 1879 je zastran našega slovenskega jezika v šolah in kancelijah ostalo vse še pri starem.

Zastran narodnih zadev se nimamo ministerstvu grofa Taaffeja ničesar zahvaliti, pa zahvaliti se mu imamo v drugih zadevah, in zavoljo tega stojimo na njegovej strani, in želimo take poslance, ki ga bojo podpirali.

Pod sedajno vlado se je vendar v mnogih zadevah obrnilo na bolje. Pod liberalnim ministerstvom je državni dolg od leta do leta strašno naraščal: samo od l. 1872 do l. 1879 za 527 milijonov! Več ko je dolga, več je treba obresti plačevati, viši mora biti davek. Sedajna vlada pa si na vso moč prizadeva, da jej ne bo treba delati novih dolgov, in temu se približuje hitrim korakom. Sedanja vlada je ustavila strašno zapravljivost liberalcev, katerim se denar nikoli ni smilil; pa ona je zavrnila tudi tisto grozno sleparstvo nekterih bogatih špekulantov, katerim sta bila ljudstvo in država molzni kravi. Ljudstvo so slačili z goljuživimi bankami, državo pa so molzli s tem, da so zidali železnice z državno podporo in garancijo (poroštvom). Pod liberalnimi vladami so si smeli taki ljudje polniti žepe, zdaj ko jim to ni več dovoljeno, pa vpijejo, da je „nemštvo v nevarnosti“! Podjetniki so obogateli, država pa je morala (vsled tako nesrečnih pogodb) vsako leto čez 20 milijonov plačevati za take železnice, za ktere je bila porok, pa premalo dobička donasajo. Da bi se ti stroški zmanjšali, jemlje sedajna vlada take železnice (na pri. Rudolfovo) v svojo lastno oskrbo. Tako je prav. Sedajna vlada noče s sleparji nič opraviti imeti in skuša, izviti se iz rok bogatinov. Ona pozna potrebe ljudstva in mu hoče v resnici pomagati. Za kmete, obrtnike in delavce je že mnogo storila.

Liberalci so dali oderuhom popolno svobodo, da so smeli obresti jemati, kolikor so hoteli. Pod sedajno vlado pa se je naredila postava, da je vsak kaznovan, kdor vzame več ko 10 kr. od goldinarja na leto. Zemljiščni (gruntni) davek so hoteli liberalci nastaviti na 41 milijonov; sedajna vlada pa ga je znižala za 4 milijone in ga postavila na 37 milijonov. Za kmete je tudi to dobro, da se je zaprla ruska meja za živino. Rusi so prignali prej mnogo slabe živine k nam in jo prodajali prav po ceni, s tem pa je živina zgubila vso ceno. Odkar je pa meja zaprta, ima živina spet boljše ceno, in to kmeta še po konci drži. Mestnim liberalcem pa to ni prav, oni hočejo po ceni meso jesti, zato je skor gotovo, da bodo rusko mejo spet odprli, če spet kedaj dobijo oblast v svoje roke.

Tudi je obljubila ta vlada boljših postav za kmete, da jih reši propada, in ker so s tem zadovoljni tudi nemški kmetje, smemo upati, da bo izpolnila svojo besedo.

Za obrtnike se je naredila nova obrtniška postava, kakor so jo želeli. Za delavce se ravno zdaj delajo nove postavbe. Že so postavljeni nadzorniki v tovarnah; sklenjena je postava, da se

po tovarnah ne smedelati čez 11 ur na dan; izdelana in predložena je pa tudi že postava, da se mora skrbeti za tacega delavca, ki se je poškodoval pri delu v fabriki.

Pod sedajno vlado se je tudi razširila volilna pravica, da sme voliti vsak, kdor plača 5 gld. davka, „liberalci“ so se tega zmirom branili, pod njihovo vlado so volili samo taki, ki so plačevali po 20 gld. davka; tako da so samo bogatini volili in tudi le za se skrbeli. Še le grof Hohenwart, minister naše stranke, je prvič razširil volilno pravico na desetakarje. Da bi se zmanjšali državni stroški, postavila je sedajna vlada posebno komisijo, katera ima nalogo, poizvedovati in prevdarjati, kje in kako bi se dalo kaj prihraniti. Ta komisija s svojim delom še ni gotova, pa bo menda kmalo. Mogoče, da se bodo združile deželne in cesarske kancelije; potem bi ne bilo treba toliko uradnikov. Vlada je že enkrat prašala deželne zbornice zaradi tega. Tudi poštne hranilnice so dobra naprava: na eni strani se ljudje navadijo šparati (varčevati); na drugi strani pa pridejo po tej poti državne obligacije (dolžna pisma) v roke domačih ljudi, da potem država ni v strahu tujih bogatinov, kateri po svoji volji določujejo ceno državnih papirjev, če imajo vse oni v rokah. Sedajna vlada ne zida železnic na nos na vrat, kjer že naprej vidi, da bo zguba, ampak ona podpira in izdeluje le res potrebne stavbe: ona je zidala veliko arelsko železnico, za katero je prosila naša obrtniška zbornica pod liberalno vlado mnogo let zastoj. Ta železnica nas bo naravnost vezala s Švico in Francozko.

Dostaviti je še treba, da se je olajšala tudi vojaška dolžnost, da se oproščujejo edini sinovi kmečkih posestev in taki študenti, ki se oglasijo za duhovski stan. S prvimi je skrbjeno za kmetije, z drugimi pa za duhovniški naraščaj; saj duhovščine tako zmirom bolj primanjkuje. Liberalne vlade so pa še bogoslovce klicale pod puško!

Toliko dobrega in vse hvale vrednega je sedanje ministerstvo storilo za vse dežele našega cesarstva. Kar pa je storilo za našo Koroško deželo posebej, je toliko, da je javljne še katero ministerstvo storilo to. Ko nas je zadela huda povodenj leta 1882, dala je vlada iz državne kase **200.000 gld.** čisto zastoj, da so se razdelili med oškodovane. Da se popravijo vodne stavbe, ki jih je povodenj raztrgala na Zili, je država dala **141.000 gld.**, posodila pa brezobrestno **141.000 gld.** Da se uravna Zila, je država dala **305.200 gld.**, deželi pa brezobrestno posodila **300.000 gld.** Da se uravna Drava, je država dala poldrugi milijon (1.500.000 gld.), posodila pa deželi brezobrestno za tisti namen **333.333 gld.** Ob enem **37.800 gld.** da se bodo vedno popravljale brambe in jezovi pri Dravi. Da se uravna Glina, je država dala **58.500 gld.** Razun tega nam je država še posodila brez obresti **1.560.000 gld.** da zamoremo plačati zemljiščno odvezo! Težko je verjeti, da bi bila Koroška dežela od kake liberalne vlade toliko dobrote in podpore dobiti zamogla! Naši liberalci pa niso za vse to prav nič hvaležni. V državnem zboru glasujejo proti vladi in so zmirom na strani tistih ropotačev, ki hočejo ministre vreči raz stolov. V deželnem zboru je pa nemškoliberalac pl. Jessernig, celovski župan, v svojem nastopnem govoru l. 1883

tako govoril, kakor bi bila sedajna vlada največa nesreča za našo in za vse dežele! Tudi so liberalci v deželni zboru zavrgli iz štirih tri vladne predloge med njimi dva imenitna, namreč novo domovinsko postavo in postavo, da bi se združile cesarske in deželne uradnije. To združenje bi zmanjšalo stroške in olajšalo delovanje; domovinska postava pa je hotela, da bi človek tam bil doma, kjer že več let dela. Oba predloga sta zelo koristna, vendar pa sta bila od deželnega zbora zavrnjena. To je črna nehvaležnost, če se pomisli, koliko je sedajna vlada storila za Korošce! Po drugi strani je pa obnašanje naših liberalcev tudi zelo smešno: danes ropotajo zoper vlado, jutri jo pa že spet za pomoč prosijo. Mi Korošci moramo pa pri volitvah pokazati, da smo vladi hvaležni za to, kar je za našo deželo storila.

S tem pokažemo, da nismo strastni in fakijski politiki, da dajemo vladi zahvalo, v čemur jo zasluži. Pristaviti pa moramo, da nas res v srce boli, da se na Koroškem do zdaj še nič ni storilo, da se dejansko izpelje narodna ravnopravnost. Ker so se pa Čehom dale celo visoke šole, Slovencem na Kranjskem pa srednje in male šole v maternem jeziku, hočemo upati, da bodo nam dali vendar male šole s slovenskim podukom. Ker se zmirom upamo, da se bo vlada spomnila na nas, zato jo še vedno podpiramo; ko bi le tudi ona nas braniti hotela!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Mačnikov volilni oklic na koroške „pavre“) Ni še dolgo tega, karse je g. Mačnik v svojem časniku jezil nad „Celovčanko“ (Klagenfurter Zeitung) in jo zasmehoval zato, ker je prinesla neki oklic tudi v slovenskem jeziku. Takrat ga je slovenska beseda še strašno bodla v oči. Zdaj pred volitvami pa na enkrat tudi on slovensko zna! To se pravi, on ne zna, ampak najel si je nekoga, da mu je naredil slovensko prestavo. V svoji „Bauernzeitung“ ima oklic na koroške „pavre“ tudi v slovenskem jeziku! Tukaj vidimo staro resnico, da nemškutarji vselej takrat slovensko znajo, kadar od slovenskega kmeta kaj potrebujejo, sicer pa jim je slovenščina zoperna do dna sreča. Veseli nas videti, da je še g. Mačnik spoznal, kako potrebna je na Koroškem slovenska „špraha“, ker se je še on poprijel slovenske besede, da bi nekaj kmetov naložil na nemškoliberalne limanice. Morda bo še svojo „Bauernzeitung“ začel po slovensko pisati, če bo imel dosti drobiža pod palcem, da bo zamogel predstavljavca plačati. Mačnik pravi, da koroški Slovenci ne zastopijo nove slovenščine, zato piše v svojem oklicu „folk“, pa „ferfasunga“, pa „reihsrat“, pa „regirenga“, pa „lontog“ pa „pavri“, itd. S takim pačenjem slovenske besede pa ne bo nič naredil. Slovenski jezik na Koroškem je res močno namešan z nemškimi besedami, pa naši kmetje niso tako zabiti, kakor Mačnik misli, oni že vejo, da je „jezik — špraha, ljudstvo — folk, deželni zbor — landtag, kmet — paver itd.“ Ko bi čiste, lepe slovenščine ne zastopili, bi ne brali „Mira“ in Mohorjevih bukev.

Na Mačnikove neumnosti ne bomo veliko od-

govarjali; saj naši kmetje berejo „Mir“; naj preberejo spise v zadnjih treh listih, pa bodo Mačniku sami lahko odgovorili. Tudi naj berejo bukvice „Zlati ključ za srečne volitve“, pa tudi g. Mačnik naj si jih pusti prebrati in na slovensko prestaviti, da vsaj ne bo mogel več reči, da mu ne moremo nič odgovoriti, kakor v svojem oklicu pravi. Zavolj kratkega časa pa hočemo vendar nekaj Mačnikovih besed na rešeto djati, da bo kaj smeja. On namreč hvali gospoda dekana Nesteja v Beljaku, ker ni hotel potegniti z gosp. Einšpielerjem, na drugem mestu pa mu očita, da je med tistimi, ki niso „ne krop ne voda“. Zdaj ne vemo, ali se bo gosp. Neste Mačniku zahvalil za njegovo prijateljstvo ali ne? Kranjsko deželo mora Mačnik slabo poznati, ker pravi, da je tam taka revščina, da kmetje še za sol nimajo. Ko bi on videl lepe, mestom podobne vasi po Gorenjskem, kakor so Šiška, Št. Vid, Trzin, Vič, Ig in več takih, bi pač takih neslanosti ne govoril. G. Mačnik očita gosp. Einšpielerju lepe plače in obrača besedo tako, kakor da je g. Einšpieler samo zato postal profesor, ker se je nemško naučil. Po tem takem hoče naše kmete „naplavšati“, da bo vsak profesor, kdor se nemško nauči. Čudimo se res, zakaj niso že davno gospoda Mačnika naredili za profesorja ali za dohtarja, za kar se že 20 let pripravlja, saj on vendar nemško zna? Če pa že g. Mačnika ne naredijo za profesorja, ko vendar dobro nemško zna, potem mu mi Slovenci ne moremo verjeti, da bo vsak iz naših otrok profesor ali sploh velik gospod, če je nekaj let v nemško šolo hodil. Mi mislimo tako, da kdor hoče postati velik gospod, mora še kaj več znati, kakor tisto nemščino, kar se je v malih šolah na kmetih naučil. V Borovljah imajo že dolgo let nemško šolo in tudi že znajo skor vsi nemško, pa vendar morajo puške delati in si trdo služiti svoj kruh. Zakaj pa niso že vsi profesorji, pa dohtarji, pa okrajni glavarji? Toda počakajmo, morda pa še bojo! Gosp. Mačnik pravi, da gospod Einšpieler v deželni zboru ne more nič škodovati; na drugem kraju pa pravi, da bo Koroška dežela mirna in srečna, če gosp. Einšpieler ne bo več voljen. Kako se to vjema? Gosp. Mačnik pravi, da mi Slovenci imenujemo „platininske Hrvate“. Kmetje se bodo smijali; saj „Mir“ še nikoli ni tega rekel. Naš „Mir“ je bil zato na svet poklican, da bi naše slovenske kmete podučil. Mačnik pa pravi, da hočemo kmete nevedne ohraniti. To hoče le on, ker jim piše v nemškem jeziku, kterege ne zastopijo! Gosp. Mačnik pravi, da slovenski voditelji sami pošiljajo svoje otroke v nemške šole. Ali je morda v Celovcu kaka slovenska šola, da bi mogli otroke not pošiljati? Če ni druge šole ko nemške, potem morajo seveda otroke pošiljati v nemško. Gosp. M. hoče dokazati, da sedajna vlada slabo gospodari. Na čem se pa pozna, da je kdo slab gospodar? Največ na tem, ako ne uživa kredita ali zaupanja. Ali bo pa mar g. M. tudi to vtajil, da ima naša država pod sedajno vlado veliko več zaupanja, ko pod prejšnjimi liberalnimi vlada? Številke naj govorijo: Leta 1878 (pod liberalno vlado) so se prodajala državna dolžna pisma (obligacije) tako: papirnata renta po 61 gold., srebrna renta po 62 gold., zlata renta 72 gold. Letos pa imajo te cene: papirnata renta 80 gld., srebrna renta 81 gld., zlata renta 102 gl.

Bogati borzijanci, ki so večidel sedajni vladi nasprotni, gotovo ne plačujejo iz prijaznosti državnih obligacij tako drago, ampak le za to, ker vidijo, da je državno gospodarstvo v redu, in da se torej takej državi sme kaj zaupati. Kaj bodo pa nasprotniki vlade odgovorili na to? Mačnik pravi, da je sedajna vlada (on pravi „regirenga“) davek na petrolej in na kofé povišala; mi smo pa kmetom povedali, da je vlada gruntni davek ponizala, vsaj v nekaterih krajih. Vlada je morala davek naložiti na kofé in petrolej, da zamore plačati liberalne dolgove in liberalno državno osnovo, to je, veliko število kancelij. Že vemo, zakaj je Mačnik tako hud na ta davek; največ koféta in petroleja potrebujejo namreč le Mačnikovi „pavri“, ki tam po Celovških kavarnah ali kofetarijah posedajo in na kvarte igrajo. S takimi „pavri“ Mačnik okoli hodi in jim oznanjuje svojo modrost, oni pa njemu svojo; zato se ni čuditi, da Mačnik zmirom eno, to je, svojo neumno gode! To naj bo zadosti od Mačnikove pridige. Dozdeva se nam, da je to tista stara pridiga, ktero je lisica kuram naredila, pa jim potem vsem vratove zavila.

Iz Celovške okolice. (Nekaj o volitvah.) Povem, kar sem slišal v Celovci. Bral sem, da so Št. Vidčani zavrgli svojega poslanca, gosp. dr. Uhl-a. Tega si gosp. dr. Uhl gotovo v misel ni vzel; torej so tudi Št. Vidčani že siti razupitega liberalizma. Dobro! Mislijo menda izvoliti gosp. dr. Pretner-ja, advokata v Št. Vidu. Slišim, da je gospod sicer nemškega duha, pa dober Avstrijanec. Pred nekaj leti se je gosp. dr. Pretner v salonu pri „Sandwirthu“ očitno oglašil proti veliko nemške misli, da se mora Galicija, Bukovina in Dalmacija odcepiti od drugih nemško-slovanskih dežel. Ako pa je ta gospod resničen Avstrijanec, bode tudi nam Slovincem pravičen. — G. Seebacher, ki zastopa kmečke občine Celovško-Tržkega okraja, je menda tudi zapravlil zaupanje svojih volilcev. Sam se s tim ponaša, da je nemškoliberalen Slovenec. Kaj pa je to? To ni tič ni miš, ni krop ni voda. Zatorej za njega ne marajo ne pravi Slovenci ne pravi Nemci, — le nemškoliberalcem in nemškutarjem je tako dopadel, da so gal. 1878 izvolili za deželnega poslanca. Pa že leta 1879 so mu Vetrinjski Slovenci uro navili. Gosp. Seebacher, deželni poslanec in Vetrinjski župan, še za volilnega moža ni bil izvoljen. Da bi pravi Slovenci svojim odpadnikom — nemškoliberalnim Slovincem — povsod in vselej tako pot pokazali! — Še nekaj sem slišal, česar ne smem zamolčati. Okoli Gospe svete in po Glinskej dolini se neki dela in agitira za nekega mladega človeka v Dvecerkvah. Mladi Kirchmayer je imel pri svojem očetu dobro radikalno šolo, — je hodil v Celovško realko tako dolgo, da si po navadi sedanje mladine že more domišljevati, da se je vse modrosti najedel z veliko žlico, — tudi je za svojo ženo si poiskal nevesto, ki ni katoliške vere. To so same take lastnosti, da ga radikalnim volilnim možem seveda živo priporočajo. Ta gospod, ako bode izvoljen, bi bil prava ščuka v ribnjaku, ta bi delal živo opozicijo. Ako bi pa to bila sreča za volilce, naj volilci sami dobro premislijo!

Iz Pokrške fare. (Šola. Letina.) Milo se človeku stori, če pomisli, koliko lepih, težko prislужenih denarjev smo za šolo dali, šola nam pa

ne donaša skor nobene koristi, ker je nemški poduk, kterega otroci ne zastopijo. Kaj jim pomaga, če znajo nemško brati in pisati, če pa ne zastopijo, kaj berejo? Na to vižo mora kmet zmirom neumen in neveden ostati. Ko bi pa šola slovenska bila, bi se otroci že v šoli veliko več naučili, in ker bi znali slovensko brati in pisati, bi še pozneje v možkih letih lahko prebirali slovenske bukve in časopise, in se tako zmirom bolj izučili. Saj slišimo, da je v Ljubljani slovenskih bukev na cente, še več, kakor jih kmet potrebuje; kranjski in štajerski kmetje se torej v slovenskem jeziku lahko tako daleč izučijo, da zamorejo govoriti z vsakim gospodom. Nam pa ponujajo le nemške bukve in časopise, kterih ne zastopimo; zato naši ljudje ničesar ne berejo in nevedni ostanejo. Mi nismo zoper nemški jezik, pa prvi nauk naj bo slovensk, kakor je po drugih deželah. Nemškutarji zmirom pravijo: „Šola naj bo nemška, saj slovensko se otroci naučijo doma od starišev.“ Ta je pa prazna. Saj se tudi nemški otroci doma naučijo nemško govoriti, šola je pa vendar spet koj nemška. Če se prav naši otroci doma naučijo slovensko govoriti, vendar brati in pisati po slovensko se pa doma ne naučijo. Kdor se v šoli ni naučil po slovensko brati, ali se bo mar na stara leta učil, ako bo hotel prebirati slovenske molitvene bukve, „Mir“, Mohorjeve bukve in druge lepe knjige in časopise? Toliko dražega časa otroci potratijo v šoli in se le malo naučijo, mi bi jih pa živo potrebovali doma pri delu. Če jih pa ne pošljamo v šolo, moramo pa kazni plačevati! — Letina dobro kaže. Bog nas le toče varuj, potem je upati, da bomo letos precej pridelali.

Izpod Št. Magdalenske gore. (V črne bukve; — samomor.) Binkoštno praznike je imel v Gradei „nemški Schulverein“ svoje veliko zborovanje. Prirojili so Velikonemci in nemškutarji iz vseh vetrov, clo iz svetega nemškega „rajha“. Vse je bilo živo in polno nemške časti in slave; od naše Avstrije pa ni bilo ne duha ne sluha. Boli nas in sram je nas tukajšne Slovence, da sta tudi iz naše okolice dva sicer že znana nemškoliberalca podala se v Gradec k temu zborovanju. Eden nju je sicer rojen Nemec, pa živi med Slovenci in se bogati s slovenskimi groši. Grda je taka nehvaležnost; pa še grši je to, da drugi med njima, rojen Slovenec pozabi, da ga je rodila slovenska mati in da je njegova prva beseda bila — slovenska. Takih odpadnikov noben pameten in pošten Slovenec ne bode nikoli volil za volilne može, — zapisal jih bo v črne bukve! — Od neke bližnje fare slišimo žalostno novico, da se je nek posestnik obesil. Pripoveduje se, da bi bil oče rad videl, naj bi njegov sin postal duhovnik; sedanje šole pa so sinu vzele veselje do duhovskega stanu. Obesil je študiranje na kljuko in šel po svetu s trebuchom za kruhom. Iz same žalosti je vganjal vse sorte napčenosti, slednjič pa se obesil. Bog mu bodi milostljiv!

Iz Podjunske doline. (Čest in sramota.) Schmerling sam je v svoji volilni postavi kmečkim posestnicam dal pravico, da pooblastijo koga, naj voli v njih imeni. To ni nič družega, kakor samo pravično. Kakor smo brali v „Miru“, vzeli so naši liberalci v noveji volilni postavi posestnicam to pravico. Edini naš poslanec gosp. Einšpieler

se je potegoval za posestnice, pa žalibog — zastoj! Slava mu! Kaj pa porečejo naši nemško liberalni poslanci, ki svoj liberalizem hvalisajo na vsa usta, kaj porečejo zdaj, ko berejo novico, da je deželni zbor v Gradcu to volilno pravico pustil vsem posestnicam? Pa še več! Tudi deželni zbor v Vorarlbergu, v katerem imajo porčnjeni obrekovani konservativci veliko večino, tudi ta deželni zbor je posestnicam pustil volilno pravico. Ali naši liberalci ne bojo skočili s kože, ako to berejo? — Veseli nas volilce in ponasamo se, da imamo mi takega poslanca, ki je edini v resnici liberalen in pravičen na vse strani. Naj ga nam naši Nemci pokažejo takega poslanca, če ga imajo.

Iz Slov. Bistrice. (Zborovanje slov. društva.) Veliko lepega smo kmetje slišali tisto nedeljo, ko je bilo pri nas slovensko društvo. Pred vrata je bila straža postavljena, da nas nemškutarji niso mogli motiti. Deželni poslanec dr. Radej je potem začel govoriti in je pravil, kako težko je v Gradcu kaj doseči za Slovence in za kmete. Razložil je, kako krivična je za kmeta volilna postava. Na Štajerskem pride namreč že na 7000 meščanov, in še le na 50.000 kmetov en poslanec. En meščan je torej toliko vreden, ko sedem kmetov! Povedal je poslanec Radej, da so se slovenski in konservativni poslanci potegovali za to, naj bi se ne smel vsak berač ženiti, in naj bi se kmetije ne smele drobiti in razkosavati. Liberalci pa so te pametne predloge zavrgli.

Za dr. Radejem je govoril g. J. Dečko o naših malih šolah. On je dokazal, da se nemški šulferajn za nemške otroke nič ne briga, ampak le slovenske otroke lovi, da bi jih ponemčil, in tako sčasoma slovenščino čisto zadušil. Pri šulferajnu so taki ljudje, ki so iz Prajzovskega in vseh vetrov vkup nanašeni, in ti ljudje pravijo, kako jim je pri sreči prihodnost naših otrok! Kdo jim bo to verjel? Oni skrbijo le za prihodnost svojih otrok. Če bodo namreč naši Slovenci vsi nemško znali, potem bodo v boljše službe med nami postavili same pritepene Prajze, domačim ljudem, posebno Slovincem, pa ne bodo privoščili belega kruha. Dokler pa še ne znamo vsi nemško, tako dolgo so prisiljeni, da še kakoga Slovenca postavijo za uradnika, ker Nemec bi s trdimi Slovenci ne mogel govoriti. Le učite se torej pridno nemško, da boste privandranim Prajzom odprli vse boljše službe, svojim otrokom pa jih odjedli! Gospod Dečko je tudi še to rekel: Čemu vam bo trdo nemška šola? Če bi jes zdaj začel z vami po turško govoriti, ali boste kaj zastopili? Cisto nič! Če pa že vi nič ne zastopite, ki ste pametni možje, kako si morete misliti, da bodo vaši slovenski otroci zastopili trdo nemškega učitelja, če jih podučuje v nemškem jeziku, kterege otroci ne znajo? Ali ni škoda za dragi čas, ki ga otroci potratijo v takih trdo nemških šolah?

Gospod dr. Gregorec je potem stavil ta predlog: „Mi Slovenci hočemo slovenske šole. Še le v viših razredih, kjer so že bolj odraščeni otroci, naj se začne z nemškim podukom.“ Ta predlog je bil enoglasno sprejet, vsi so ga potrdili; in bilo je kmetov okoli 400!

Tudi je dr. Gregorec pravil, da imajo štajer-

ski kmetje blizu 200 milijonov dolgov intabuliranih. Treba je plačevati davke, treba plačevati obresti od dolgov, potem pa še velike doklade. Največ dobička od deželnih doklad ima ima le nemški Gradec, še za gledišče ali teater morajo slovenski kmetje plačevati, da se gospodje v Gradcu kratkočasijo! Kdaj pa pride kak slovenski kmet v graški teater? Kak dobiček ima od njega?

Potem je še dr. Vošnjak na blizu tako govoril: Če slovenski kmetje tožijo, da se jim slabo godi, nemajo liberalci za nje druge tolažbe, ko to, da jim pravijo „nemško se učite, pa boste srečni.“ Če je pa to res, zakaj je pa po naših trgih in mestih toliko siromakov in beračev, saj vendar vsi nemško znajo? Če bo kmet dobro gospodaril, če bo rokodelce pridno in dobro delal, potem bo shajal, naj že zna nemško ali ne. Kdor bo pa lenobo pasel in se po žganjarijah klatil, njemu tudi nemščina ne bo nič pomagala. To je vse čista resnica. Lepo in prav je, ako človek hrepeni po viši omiki in učenosti. Pa slovenski kmet mora brati le slovenske časnike, da se izuči; v malih šolah na deželi se nikoli ne bo naučil tako dobro nemško, da bi zamogel svojo modrost zajemati iz nemških bukev. Marsikdo misli, da že zna nemško, če zna po nemško poklicati „ein Krügel Bier!“ če pa nemške bukve ali časnike v roke vzame, pa nič ne zastopi. Slovenski jezik nam je Bog dal, le v slovenskem jeziku se bomo najbolje izučili!

Iz Št. Jurja pri Kranju. (V spomin cesarice Marije Ane.) V „Miru“ smo brali, da je umrla preblaga stara cesarica Marija Ana. Naj bo tedaj povedano, da je bila visoka gospa tudi naše cerkvi velika dobrotnica, ktereje je podarila 100 gld. podpore ravno takrat, ko so svitli naš cesar dali 100 gld. v isti namen, da se je naša cerkev popravila in olepšala. Gotovo zdaj preblaga visoka gospa že v nebesih uživa plačilo za svoje neštevilne dobrote!

Kaj dela politika.

Za volitve v deželne zборе je povsodi živo gibanje. Na Koroškem bomo volili: dne 8. avgusta kmečke občine, dne 13. avgusta mesta in trgi, pa tudi kupčijska zbornica celovška; dne 19. avgusta veliko posestvo. Zapomniti pa je, da bodo volitve volilnih mož že prej. Imamo torej le še malo časa. Delajte rodoljubi, da spravimo nekaj slovenskih poslancev v deželni zbor! — V Gradcu je 23 delavcev na zatoženi klopi, ker so obdolženi, da so hoteli napraviti punt in prekucijo. Med njimi sta tudi dva Slovence. — Nemški šulferajn je imel v Gradcu svoj veliki zbor. Tam so popkazali šulferajnovci svojo pravo lice. Od hiš so visele večidel nemške zastave, avstrijskih malo. Govorniki se z nobeno besedo niso spomnili Avstrije; govor je bil le od nemštva in zopet od nemštva. Eden je rekel, da med Nemčijo in Avstrijo ne sme biti nobene meje, kakor bi bil naš cesar že podložnik prajzovskega (nemškega) cesarja. Drugi je spet rekel, da se mora narediti gladka cesta do Trsta, da se morajo Slovenci potlačiti in ponemčiti, da bo vse nemško noter do morja. Vezali so take neslane otrobe, da je pre-

sedalo še poštenim Nemcem. Vsak sprevidi, da je to društvo Avstriji nevarno. Slovenci ogibljuje se nemškega šulferajna! — Iz gorenje Avstrije so gosp. podučnega ministra prašali, ali se smejo šolske olajšave dovoliti tudi takim otrokom, ki so se slabo učili? Minister je odgovoril: če prosi cela občina za olajšavo, potem se jej mora dovoliti; le tam, kjer se prosi za posamičnega otroka, sme se olajšava odreči, ako se je otrok v šestih letih še malo naučil. — Na Ogerskem so bile nove volitve. Zmagala je vladna stranka s pomočjo judov, voljenih je pa tudi mnogo antisemitov (proti-judovcev) kateri bodo ministru Tisi delali grenke ure. — Na Hrvaškem je tako, kakor na Kranjskem; rodoljubi se ravsajo med seboj, domovina pa pozabljena na strani sedi in se joka. — Liberalcem povsodi klenka. Pri volitvah za mestni zbor v Rimu so zmagali konservativci. Še bolj imenitna pa je zmaga katoliške stranke v Belgiji. Liberalno ministerstvo je tam že odstopiti moralo. Prostopidariji (freimaurerji) in brezverci si grizejo v žablje. — Srbi in Bulgari se ne morejo zastopiti. Strune so tako napete, kakor bi bila vojska pred durmi. Žalostno zares je videti, če je med brati sovražstvo in prepir. Ko bi Jugoslovani složno postopali, bi se jih svet bal, ter jih spoštoval, tako pa jih le zaničuje: „Kdor noče brata za brata, bo dobil tujca za gospodarja!“

Gospodarske stvari.

Najjimenitnejši in prvi gospodar je Bog. Kaj pomagajo naši dobri sveti, če pa Bog pomagati noče? Žalosten se ozira zdaj kmetič v nebo, kdaj se bo zjasnilo, pa le dežuje in dežuje! čuditi se ni, da nas Bog kaznuje, saj se v naših liberalnih časih zadosti slabo praznujejo nedelje in prazniki! Nedavno smo brali, da so pri Savi na Kranjskem na binkoštni pondeljek zelje sadili! Na Koroškem pa tako veste, da je na tavžente ljudi, ki imajo Božjo službo po gorah in planinah. Bog je sicer usmiljen, pa tudi pravičen.

Le poslušajte, kaj pravi Bog sam v Mojze-sovih bukvah: „Jes sem Gospod, vaš Bog. Praznujte moje sabote (nedelje in praznike) in spoštujte moje svetišče. Jes sem Gospod. Ako bote po mojih postavah živeli, in moje zapovedi spoštovali in se po njih ravnali, vam bom dajal dež ob svojem času; in zemlja bo rodila svoj sad, in drevje bo napolneno s sadjem. Mlatev bo segala do trgatve, in trgatve bo segala do žetve, in jedli bote do sitega svoj kruh, in prebivali bote brez strahu v svoji deželi. Dal vam bom mir po vaših pokrajinah; spali bote, in nobenega ne bo, kateri bi vas strašil. — Jedli bote staro prav staro, in ko novina pride, bote staro proč metali.“ Tako govori Bog v svetem pismu!

Za poduk in kratek čas.

Narodne pravljice in pesni koroških Slovencev o Turkih in o kralju Matjažu.

(Dalje.)

II.

A ne samo v pravljičah, temveč tudi v pesnih živi še spomin na turške čase. Slovenci, kakor

Slovani sploh, radi pojó. Brez petja Slovanu ni živeti; on ovne kakor cvetica brez solnčnega žarka. Tudi koroški Slovenci, zlasti pa Rožani radi spev-ljajo. „Rožan je pieve rožan“ pravi narodni koroški pregovor.

V železnej Kapli sezidali so proti Turkom trdnjavo, ki so jo zvali „Kremlica.“ Ko je bila dozidana, veselilo se je vse, mlado in staro. Iz tega časa je pesen od Kremlice ali Kremšarice, ali žalibog, da znamo samo dva stiha, ni mogoče več cele dobiti:

„Oj ti preljuba Kremlica
Ki si naša zabranica!“

V Podgorjane prihajale so procesije iz daljnih in bližnjih krajev, Boga pomoči prosit in priporočat se devici Mariji. Pela se je Marijina pesen v ta namen zložena:

„Oh Marija, oh Marija!
Pojdi z nami v kompanijo (v boj).“

Ta čas navstala je navada, da se je zvečer četrte ure po večernici zvonilo z velikim zvonom v znamenje, da naj ljudje molijo za krščanske vojake, ki se bojujejo zoper Turke, in za večni mir in pokoj istih, ki so poginoli pod turškimi meči. V Žabnicah in na sv. Višarjah zvonili so vsak dan z velikim zvonom in to koj po večernici, kakor na drugih krajih v četrtek. Uršulinarice v Celovci pa so vsak večer, kedar so odmolile Ave-Marijo, pokleknole in molile za krščanske vojake.

(Dalje pride.)

Smešničar.

„Jur s pušo“, ktereга živo priporočamo, se spakuje Celovškemu vredniku Mačniku, in da bi mu pomagal dokazati, kako je slovenskemu kmetu potreben nemški jezik, pripoveduje to-le historijo:

„Nedavno je prignal nek zabiti slovenski kmet dva lépo rejena vola na celovski sejm. Nek Dunajčan je hotel za oba vola dati 300 gld. Ko je pa zvedel, da kmet nič nemško ne zna, jih še zastonj ni hotel vzeti, čeravno je kmet na kolena pokleknil in Dunajčana prosil, naj vole vsaj zastonj vzame. Dunajčan pa se je zaničljivo na stran obrnil, in je kupil od družega kmeta, kateri nemško zna, dva razmršena, kilova in zanikrna vola za 600 gld. Kmet se je sicer branil, da si ne upa toliko denarja vzeti za tako slabo živino. Dunajčan pa mu je dal po vrhu še deset cekinov in je rekel: „Da le nemško znate, hočem vam vole vselej trikrat preplačati! Iz tega vsak lahko spozna, kako dobro je, če človek nemško zna.“ Kdor te „storije“ ne vrjame, plača dva groša za nemški šulferajn!

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Dne 15. julija se bo v Celovci novozidana palača „Rudolfinu“ slovesno odprla. Njegova cesarska visokost cesarjevič Rudolf je obljubil, da sam pride v Celovec; tega je vse veselo! — V Celovcu, Beljaku in Št. Vidu, pa tudi drugod hodijo med ljudmi ponarejeni srebrni goldinarji. Svarimo toraj pred njimi! Narejeni so iz cina ali svinca, poznajo se na tem, da nima pravega žvenka, da so bolj plavkasto sivi, in da

je napis „viribus unitis“ zelo pomanjkljiv ali ga še celo ni. — Razglas za volitve v deželni zbor pustilo je c. k. deželno predsedništvo tiskati in razposlati tudi v slovenskem jeziku. Vendar nekaj! — Ministerstvo za nauk je imenovalo ude v c. k. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole. Med imenovanimi gospodi ni nobeden zmožen slovenskega jezika! — Utonil je M. Werkl, „vojvodski kmet“ (Herzogbauer), to je, posestnik tiste kmetije na severni strani od Celovca, katere gospodarji so postavljali koroške vojvode in so bili vseh davkov prosti. Pokojni stari Werkl je bil dober Slovence, in akoravno je že ložej nemško govoril, vendar se je včasih z živc besedo potegnil za Slovence. Malo tednov pred svojo smrtjo je bil še pri vredništvu našega lista in je pravil, kako je posvetil nekemu sosednemu loveu, ki je svoje rojake Slovence grdo obiral. Tudi se je zahvalil, da smo v „Miru“ popisali, kako so se koroški vojvode ustanovljali in zraven tudi omenili „vojvodskega kmeta.“ On ima v svoji hiši tudi vse slike, kako se je to godilo. „Vojvodski kmet“ je mrtev, Bog mu daj nebesa; naj bi se pa na novo poživil slovenski rod na Koroškem, in naj bi se spominjal, da je nekda sam vojvoda koroški moral prisegati po slovensko, zdaj se pa že vsak zakotni pisac slovensčine brani. Kam smo prišli? — Dva nova živinska zdravnika bomo dobili. Eden pride v Spital, drugi pa menda v Celovec. Ali pa tisti, ki v Celovec pride, kaj slovensko zna, tega ne vemo. Potrebno bi bilo, saj tukaj ima opraviti največ s slovenskimi kmeti. — Učenci, ki želijo priti na kmetijsko šolo v Celovec, naj se oglasijo do 31. julija t. l. Poduk je nemšk. — Gospod pl. Schütte je dal kmetijski družbi 1000 gl. v ta namen, da se iz obrestij podpirajo učenci kmetijske šole. — Zgubil se je 9 leten fantiček, v sivi obleki, bos, z belim slamnikom. Kdor ga vidi, naj ga pripelje v Celovec, Beljaško predmestje št. 9. — Velikoposestniki so imeli že shod zavolj volitev. Ponujajo spet stare liberalce. — V Hodišah je razpisana služba poštarja. — V Prevaljah je mašina delavcu Šoteljnu roko zmečkala. Na Kranjskem. Namesto starega izhaja zdaj „novi Brencelj“. Želimo mu, naj bi se razširil tudi po Koroškem. — Poštni expeditor Heinrich Heine na Fužinah (Weissenfels) je zginil, ko kafa. V kasi manjka 1500 gld. Pa so ga že prišli v Hamburgu, ko je hotel v Ameriko popihati. — V Št. Vidu nad Vipavo so postavili pisatelju in vinorejcu Matiji Vrtovcu spominsko ploščo. — Na čast visokorod. gosp. dež. predsedniku A. Winklerju napravili so gojenci Alojzijevešča v Ljubljani lepo akademijo (veselico s petjem in govori). — Strela je vdarila v podružnico sv. Jakoba pri Metliki, ter mnogo škode napravila. — Tržačani so hoteli reki Bistrico in Reko napeljati v Trst. Notranjci pa ne morejo biti brez vode, saj je imajo tako premalo. Vse občine so se toraj izrekle proti temu. Stvar pride še pred kranjski deželni zbor. — Gosp. Val. Pleiweiss, trgovec na Dunaji, je naložil 4726 gld. v ta namen, da se iz obresti kupi vsako leto nekaj obleke za revne šolarje v Kranji. Posnemanja vredno! — Gosp. dež. predsednik baron Winkler je sklical pred kratkim dvojno posvetovanje; prvo, kako bi se Kras pogojzdoval,

drugo, kako ki se uravnale občine. To so pač ime-nitne reči! Kako srečna je dežela, ki ima takega predsednika!

Učenca vzame Anton Ornella, trgovec za špecerijsko (tržaško) blago v Beljaku. Fant mora znati slovensko in nemško.

Loterijske srečke

od 21. junija.

Line	32	45	78	53	1
Trst	80	89	24	5	64

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trig		Belak		Pfliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 75	3 70	3 60	3 66	—	—	—	—	3 75	3 90	3 66	—	—	—	—	—
Rž . . .	3 12	3 50	2 85	3 17	—	—	—	—	3 25	3 20	3 3	—	—	—	—	—
Ječmen . . .	—	3 20	2 30	—	—	—	—	—	2 65	2 70	2 91	—	—	—	—	—
Ajda . . .	2 59	3 25	2 35	3 5	—	—	—	—	—	2 70	2 81	—	—	—	—	—
Oves . . .	1 62	1 90	1 65	1 64	—	—	—	—	1 85	1 90	1 78	—	—	—	—	—
Proso . . .	—	—	2 65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pšeno . . .	4 57	—	—	4 75	—	—	—	—	—	5 10	4 91	—	—	—	—	—
Turšica . . .	2 44	3 30	2 50	2 92	—	—	—	—	2 55	2 70	2 62	—	—	—	—	—
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča . . .	—	—	3 40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fižol bel . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rudeč . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Na birne se plača v Celovci pšenica po 6 gl. rež 5 gld., ajda 4 gld. 14 kr., oves 2 gld. 59 kr. pšeno po 7 gld. 30 kr., turšica po 3 gld. 90 kr. Od zadnjič so se tedaj žitne cene le malo spremenile. Do zdaj je letina dobro kazala, pa ne vemo, kaj bo, če ne bo nehalo deževati. Na Ogerskem je pa dež prav prišel, ker so imeli v nekterih krajih sušo. Sadje pa na Ogerskem slabo kaže. Trsna uš se je prikazala na Ogerskem in na Hrvaškem blizu Kranjske meje.

Živinski sejmi na Koroškem meseca julija.

2. v Kapli, 11. v Kotu, 12. v Libeličah, 14. v Kotljah, 17. v Bajčah, 21. v Kotarčah in v Golovici, 25. v Reichenfelsu, in v Strassburgu, 26. v Rojaj pri Št. Pavlu, in v Št. Salvatorju.

V tretjič pridejo na dražbo:

30. junija. Andrej Komatičovo posestvo v Kapli, cenjeno 2443 gld. pri notarju v Kapli.
1. julija. Matecova bajta v Črni (prostovoljna dražba), pri okr. sodniji v Pliberku.
4. julija. Hiša ranjke Jere Breznik v Pliberku, cenjena 900 gld., pri okr. sodniji v Pliberku.
5. julija. Brücklerjeva p. d. Anderletova kmetija v Schmiddorfu, cenjena 21.330 gld., pri okr. sodniji v Svineu (Eberstein).
10. julija. „Kollerjeva“ kmetija, posestvo Marije Ratz, v Kotmarivesi, pri mestni del. okrajni sodniji v Celovcu.